

PROJEKT

Załącznik
do Uchwały Nr ...../2024
Rady Powiatu Krośnieńskiego
z dnia ..... 2024 roku

**PROGRAM
KOREKCYJNO - EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH
PRZEMOC DOMOWĄ
NA LATA 2024 - 2028**

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie

Krosno, 2024 rok

Spis treści:

I. WPROWADZENIE	3
II. PODSTAWA PRAWNA	3
III. DIAGNOZA I ANALIZA DANYCH ZWIĄZANYCH ZE STOSOWANIEM PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE KROŚNIEŃSKIM	5
IV. CELE PROGRAMU	13
V. ZAKŁADANE REZULTATY UDZIAŁU W PROGRAMIE	14
VI. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU I ZAWARTOŚĆ MERYTORYCZNA	14
VII. ADRESACI PROGRAMU	16
VIII. REALIZATORZY PROGRAMU	17
IX. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU	18
X. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU	20
XI. INSTYTUCJE WSPÓŁPRACUJĄCE	20
XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	21
XIII. MONITORING I EWALUACJA	21
XIV. SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI PROGRAMU.....	22
XV. PODSUMOWANIE	22
SPIS TABEL	24
ZAŁĄCZNIKI WZORÓW DOKUMENTÓW	25

I. WPROWADZENIE

Przemoc domowa jest zjawiskiem społecznym, która niszczy ludzi, niezależnie od ich pozycji społecznej, czy ekonomicznej. Stanowi problem, którego nie wolno lekceważyć, gdyż wpływa destrukcyjnie nie tylko na człowieka będącego osobą doznającą przemocy, ale na wszystkich jego bliskich. Przemoc domowa to zjawisko wymagające kompleksowych działań interdyscyplinarnych. Wynika z tego konieczność angażowania w proces pomocy osobom uwikłanym w przemoc wszystkich instytucji, które w ramach wykonywanych zadań w zakresie swoich oddziaływań z nimi się stykają.

W akcie przemocy domowej, osoba stosująca przemoc domową charakteryzuje się dominacją fizyczną i psychiczną nad osobą doznającą przemocy i zajmuje silniejszą pozycję wobec osoby, którą chce sobie podporządkować. Trudno jest precyzyjnie opisać portret osoby stosującej przemoc domową. Poszukuje się między innymi odpowiedzi na pytanie, dotyczące określenia prawdziwych przyczyn, które wywołują agresję u osoby stosującej przemoc. Osoba doznająca przemocy skazana jest na przegraną, cierpi i nie potrafi się obronić.

Zazwyczaj realizuje się programy ukierunkowane na pomoc osobom doznającym przemocy domowej, podczas gdy istnieje niedobór projektów zaadresowanych bezpośrednio do osób stosujących przemoc domową, bowiem rodzi się dylemat czy agresorzy powinni ponieść ewidentną karę czy też może powinno się im pomagać. Jednym z rozwiązań są programy korekcyjno - edukacyjne, które są adresowane do osób stosujących przemoc domową. Programy ukierunkowane są na uświadomienie uczestnikom, negatywnego wpływu tego typu zjawiska na życie bliskich. Nastawione są także na naukę konstruktywnych sposobów rozładowywania własnego, negatywnego napięcia emocjonalnego.

Program korekcyjno - edukacyjny to jeden ze skutecznych sposobów oddziaływania na osobę stosującą przemoc domową. Uczestnictwo w programie może wpłynąć na eliminację zachowań przemocowych, a także na podniesienie bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą domową oraz utrzymanie ich więzi rodzinnych. Jednak należy podkreślić, iż tego typu programy odgrywają jedynie rolę pomocniczą obok interwencji karno - administracyjnej. Dają jednak osobom stosującym przemoc domową, możliwość naprawy własnego zachowania bez konieczności zastosowania bardzo surowych kar wynikających z przepisów prawa.

II. PODSTAWA PRAWNA

Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową stanowi część systemu działań skierowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej i dopełnienie form administracyjno - prawnych, podejmowanych wobec sprawców przemocy domowej. Został opracowany z uwzględnieniem wytycznych do tworzenia modelowych programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Najważniejszym aktem prawnym regulującym zjawisko przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która zgodnie z art. 2 pkt 2 w/w ustawy definiuje zjawisko przemocy jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie

lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia; b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną; c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę; d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej; e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Zadanie opracowania i realizacji programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową nakładają na powiat: ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Art. 4 powyższej ustawy wskazuje na konieczność uczestnictwa przez osoby stosujące przemoc domową w oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych. Natomiast art. 6 ust. 4 ustawy określa, że do zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Niniejszy Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024 - 2028 jest zgodny z:

- 1) Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- 2) Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 3) Ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
- 4) Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 5) Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie karty”;
- 6) Rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach;
- 7) Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030;
- 8) Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030;
- 9) „Procedurami postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych, związanych z przemocą domową, materiałami instruktażowymi, zaleceniami - dla osób realizujących te zadania” – opracowanymi przez Wydział Polityki Społecznej P.U.W. w Rzeszowie oraz materiałami instruktażowymi, dotyczącymi opracowania i realizacji programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową - zatwierdzonymi przez Wojewodę Podkarpackiego.

III. DIAGNOZA I ANALIZA DANYCH ZWIĄZANYCH ZE STOSOWANIEM PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE KROŚNIEŃSKIM

Zakres zjawiska przemocy domowej nieustannie dotyczy większości społeczeństwa, a złożoność tego problemu sprawia, że wciąż pozostaje on kwestią niezwykle trudną do właściwego rozwiązania. Mając na uwadze specyfikę tego problemu społecznego, na podstawie danych można wywnioskować, że wiele czynów związanych z przemocą w dalszym ciągu pozostaje nieujawnionych i znanych jedynie osobom, które w samotności doświadczają poważnych konsekwencji na płaszczyźnie zdrowia zarówno fizycznego, jak i psychicznego. Niejednokrotnie zdarza się, że osoba doznająca przemocy, mimo doświadczanego cierpienia, unika przyznania się do patologicznej sytuacji, co w rezultacie powoduje, że osoba stosująca przemoc pozostaje bezkarna i utwierdza się w przekonaniu, że członkowie rodziny wyrażają milczącą zgodę na kontynuowanie agresywnych zachowań. Powyższy przypadek doprowadza do sytuacji, w których zapobieganie temu negatywnemu zjawisku staje się w wielu przypadkach niezwykle trudne. Dlatego też zdarza się, że na patologiczne zachowania reagują osoby z pobliskiego środowiska, tj. np. sąsiedzi słyszący dochodzące zza ściany odgłosy towarzyszące znęcaniu. Wśród wyżej wymienionych osób trzecich reagujących na przemoc znajdują się także nauczyciele, pracownicy socjalni, czy lekarze, dostrzegający na ciele osoby doznającej przemocy oznaki stosowania wobec niej siły fizycznej.

Diagnoza stosowania przemocy w Powiecie Krośnieńskim za lata 2021 - 2023 została sporządzona na podstawie informacji i analizy danych z Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu gmin Powiatu Krośnieńskiego, Prokuratury Rejonowej w Krośnie, Komendy Miejskiej Policji w Krośnie, Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Województwa Podkarpackiego oraz danych osób pracujących w Zespole do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Interwencji Kryzysowej w PCPR w Krośnie. Zespół ten, działający w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie, zajmuje się m. in. prowadzeniem działań związanych z procedurą „Niebieskie Karty”, a także szeroko pojętą tematyką przeciwdziałania przemocy. Zebrane dane przyczyniły się do poznania skali występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz działań podejmowanych w ramach systemu przeciwdziałania przemocy.

Dane liczbowe określające skalę zjawiska przemocy domowej, zebrane od instytucji zajmujących się realizacją działań w tym obszarze, odnoszą się do osób, wobec których podjęto działania na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, a także osób, które same zwróciły się do różnych instytucji z prośbą o pomoc w rozwiązaniu problemu związanego z przemocą domową.

Tabela 1 pokazuje liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” (NK).

Tabela 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez instytucje i służby, które mają możliwość wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w latach 2021 – 2023

Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”		ROK		
		2021	2022	2023
w tym przez:	MOPS/GOPS	19	15	28
	Policję	203	182	192
	Oświatę	4	10	9
	Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2	1	0
	Ochronę Zdrowia	1	0	3
RAZEM		229	208	232

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS/GOPS działających na terenie Gmin Powiatu Krośnieńskiego.

Powyższa tabela pokazuje, iż najwięcej procedur NK prowadziła Policja - 203 postępowania w roku 2021, w roku 2022 - 182 postępowania oraz w roku 2023 - 192 wszczętych procedur. Nieco mniej działań podejmowanych w tym zakresie było przez OPS, a tylko nieliczne przez Oświaty, GKRPA czy służb zdrowia.

Opracowując Program podjęto próbę określenia liczby osób doznających przemocy domowej z podziałem na płeć, obrazuje to Tabela 2.

Tabela 2. Liczba osób doznających przemocy domowej z podziałem na płeć w latach 2021 – 2023 w Powiecie Krośnieńskim

Liczba osób doznających przemocy domowej z podziałem na płeć, wobec których uruchomiona była procedura „Niebieskie Karty”		ROK		
		2021	2022	2023
w tym:	Kobiety	227	201	222
	Mężczyźni	46	64	66
	Dzieci	87	120	149
RAZEM		360	385	437

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS/GOPS działających na terenie Gmin Powiatu Krośnieńskiego.

W wyniku analizy danych ukazanych w Tabeli Nr 2 stwierdzono, że przeważającą większość osób doznających przemocy domowej w roku 2021 stanowią kobiety 227 osób - 63%, a w dalszej kolejności dzieci 87 osób - 24% oraz 46 osób - 13% stanowią mężczyźni. W 2022 roku wśród osób, które doznawały przemocy 201 osób - 52% stanowią kobiety, 120 osób - 31% stanowią dzieci, a 64 osoby - 17% stanowią mężczyźni. Natomiast w roku 2023 wśród osób, nadal przeważają kobiety - 222 osoby - 51%, które doznawały przemocy, 149 osób - 34% stanowią dzieci, a 66 osób - 15% stanowią mężczyźni. Reasumując w badanym obszarze, najczęściej osobami doznającymi przemocy domowej są dzieci i kobiety.

Kolejna Tabela 3 określa podział osób stosujących przemoc domową ze względu na płeć.

Tabela 3. Dane zbiorcze z MOPS/GOPS. Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowali przemoc domową z podziałem na płeć w latach 2021 – 2023 w Powiecie Krośnieńskim

Liczba osób stosujących przemoc domową z podziałem na płeć, wobec których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”		ROK		
		2021	2022	2023
w tym:	Kobiety	24	26	45
	Mężczyźni	241	199	206
RAZEM		265	225	251

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS/GOPS działających na terenie Gmin Powiatu Krośnieńskiego.

Powyższe dane pokazują, że osobami stosującymi przemoc domową są najczęściej mężczyźni - ponad 90% przypadków. Można wyciągnąć wnioski, że wielu z tych mężczyzn niejako odziedziczyło złe wzorce społeczno - kulturowe oraz oddziaływało na nich wiele negatywnych czynników związanych z przypisaną im rolą w danej społeczności.

W literaturze przedmiotu ustalono, że pierwszym krokiem do przemocy jest nieświadome powielanie złych wzorców, brak kompetencji społecznych i emocjonalnych, które są niezbędne w celu odpowiedniego radzenia sobie w trudnych sytuacjach. Brak poczucia własnej wartości często zastępowany jest agresją i przemocą. Osoby stosujące przemoc to często osoby autorytatywne i oczekujące posłuszeństwa, wobec czego traktują kobiety jako gorsze, słabsze oraz obiekty seksualne. Powyżej zarysowany model męczyzny działa w oparciu o wyznaczanie kobietom określonych ról, a gdy odmawiają one narzuconych im zdań, mężczyźni Ci stają się zagubieni i w desperacji próbują wprowadzić swój „porządek” poprzez użycie przemocy.

Celem uzyskania lepszego obrazu, dotyczącego zjawiska przemocy domowej, przeanalizowano zebrane dane pod kątem nadużywania alkoholu i substancji odurzających przez osoby stosujące przemoc. Pokazano je w Tabeli Nr 4.

Tabela 4. Dane zbiorcze z MOPS/GOPS, dotyczące osób stosujących przemoc domową nadużywających alkoholu lub substancji odurzających, wobec których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty” w latach 2021 – 2023

Osoby stosujące przemoc domową nadużywające alkoholu lub substancje odurzające, wobec których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty” (dane w %)		ROK		
		2021	2022	2023
w tym:	Alkohol	43,02	39,76	36,94
	Substancje odurzające	0,71	3,26	2,15
RAZEM		43,73	43,02	39,09

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS/GOPS działających na terenie Gmin Powiatu Krośnieńskiego.

Z powyższej Tabeli wynika, że spośród osób stosujących przemoc, nadużywających alkoholu było aż 43,02% w 2021, natomiast 39,76% w 2022 roku oraz 36,94 w 2023 roku.

Pozwala to ustalić, że związek pomiędzy nadużywaniem alkoholu, a stosowaniem przemocy domowej nie ma charakteru przyczynowo - skutkowego, gdyż jest jedynie zjawiskiem współwystępującym.

Problem alkoholowy w rodzinie zwiększa występowanie aktów przemocy fizycznej, które występują dwukrotnie częściej niż w rodzinach wolnych od problemu alkoholowego. Osobami doznającymi przemocy są najczęściej żony i partnerki sprawcy, natomiast w przypadku dzieci, zdecydowanie częściej można mówić o zaniedbaniu. Wśród specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej, powszechnie znany jest związek pomiędzy doświadczeniem przemocy w dzieciństwie, a jej stosowaniem w życiu dorosłym. Duża część osób, które doświadczyły przemocy w dzieciństwie ze strony bliskich, będzie w podobny sposób postępować w życiu dorosłym, ponieważ zna tylko taki sposób rozwiązywania i radzenia sobie z problemami. Często u osób, które doświadczyły przemocy w dzieciństwie ze strony pijanego rodzica, tworzy się asocjacja, przez co przemoc staje się dla niej równoznaczna z alkoholizmem. Osoba taka w dorosłym życiu na partnera wybiera najczęściej abstynenta, gdyż nie chce ponownie doświadczyć przeżyć z dzieciństwa, przez co bardzo często nie zauważa objawów przemocy ze strony trzeźwego partnera lub małżonka. W Powiecie Krośnieńskim procentowy udział osób wskazanych w prowadzonych procedurach „Niebieskie Karty” jako podejrzane o stosowanie przemocy, a nadużywających alkoholu, utrzymuje się na dosyć wysokim poziomie.

W kolejnej Tabeli 5 znajdują się dane dotyczące dzieci - świadków przemocy.

Tabela 5. Dane zbiorcze z MOPS/GOPS, dotyczące dzieci z podziałem na wiek jako osoby doznające/świadkowie przemocy domowej będące w rodzinach, wobec których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty” w latach 2021 - 2023

Dzieci z podziałem na wiek jako osoby doznające/świadkowie przemocy domowej będące w rodzinach wobec których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”		ROK		
		2021	2022	2023
w tym:	0 - 6 lat	25	41	52
	7 - 13 lat	55	65	71
	14 - 18 lat	38	39	50
RAZEM		118	145	173

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych od Przewodniczących Z. I. działających na terenie Gmin Powiatu Krośnieńskiego

Tabela Nr 5 pokazuje, że najbardziej na przemoc narażone są dzieci w przedziale 7-13 lat 55 osób - 47% przypadków w 2021 roku, w 2022 roku 65 osób - 45% przypadków i w 2023 roku 71 osób - 41%. Następnie dzieci od 0 - 6 lat 25 osób - 21% w 2021 roku, 41 osób - 28% w 2022 roku

i 52 osoby w 2023 roku - 30%. Natomiast w wieku 14 - 18 lat 38 osób - 32% w 2021 roku, 39 osób - 27% w 2022 roku oraz 50 osób w 2023 roku - 29%.

Przemoc domowa największe piętno pozostawia na dzieciach. W odpowiedzi na życie w nieustającym niebezpieczeństwie, w psychice dziecka powstają mechanizmy obronne: zamrożenie uczuć, poczucie osamotnienia, lęk przed odrzuceniem, projekcje, poczucie krzywdy. Przemoc domowa, której świadkami są dzieci, destruktywnie wpływa na ich rozwój emocjonalny, co powoduje zaburzenia psychologiczne, zdrowotne, jak i fizyczne upośledzenia zachowania. Zaburzenia emocjonalne charakteryzują się zazwyczaj bardzo niską samooceną, pojawia się lęk, złość oraz objawy depresyjne. Często zaburzenia te przyjmują postać agresywnych zachowań wobec ludzi i zwierząt, a działaniami dziecka towarzyszą zachowania przestępcze, wagarowanie, itd. Udowodniono również, że małoletni świadkowie przemocy nie potrafią odnaleźć się w społeczeństwie, wykazują objawy nieprzystosowania społecznego, są niezdolni do empatii, nie radzą sobie w szkole, cierpią na bezsenność, zaburzenia łaknienia, a nawet moczenia nocne. Dzieci będące świadkami przemocy pomiędzy rodzicami nie znają właściwej definicji miłości ani bliskości, w związku z tym, nie znają prawidłowych relacji jakie powinny panować w rodzinie, co w przyszłości rzutuje na ich dorosłe życie.

W Powiecie Krośnieńskim zdarzały się sporadyczne przypadki osób, które skorzystały w latach 2021 - 2023 z możliwości uzyskania bezpiecznego schronienia przed osobą stosującą przemoc na podstawie prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, pokazuje to Tabela nr 6.

Tabela 6. Dane zbiorcze osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy poszczególnych SOW na terenie Województwa Podkarpackiego w latach 2021 - 2023

Liczba osób z terenu Powiatu Krośnieńskiego, które skorzystały z pomocy poszczególnych SOW	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Lesku	7 (w tym: K-6; M-1)	13 (w tym: K-5; Dz-8)	15 (w tym: K-11; M-1; Dz-3)
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Nowej Sarzynie	0	0	0
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Gorzycach	0	0	0
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Korytnikach	0	0	0
RAZEM	7	13	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z SOW działających na terenie Województwa Podkarpackiego

Najczęściej, bo najbliższej, osoby doznające przemocy poszukują schronienia w SOW w Lesku.

W latach 2021 - 2023 nikt nie skorzystał z możliwości umieszczenia w Hostelu OIK działającego w strukturach PCPR w Krośnie.

Z danych udostępnionych przez Prokuraturę Rejonową w Krośnie wynika, że w 2023 roku w stosunku do lat poprzednich wzrosła o kilkadziesiąt przypadków liczba prowadzonych postępowań

w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z art. 207 kodeksu karnego.

Ponadto w 2023 roku w stosunku do lat poprzednich wzrosła liczba akt oskarżenia przeciwko osobom stosującym przemoc skierowanych do Sądu. Fakt ten pokazuje Tabela Nr 7.

Tabela 7. Dane zbiorcze z Prokuratury Rejonowej w Krośnie, dotyczące art. 207 kk w latach 2021 - 2023

Dane statystyczne	ROK			RAZEM
	2021	2022	2023	
Liczba prowadzonych postępowań w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa z art. 207 kk	212	168	206	586
Liczba akt oskarżenia skierowanych do Sądu	58	55	69	182

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych udostępnionych przez Prokuraturę Rejonową w Krośnie.

Biorąc pod uwagę dane ilościowe, dotyczące liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez pracowników pomocy społecznej w poszczególnych gminach Powiatu Krośnieńskiego na przestrzeni lat 2021 - 2023, należy zaznaczyć, że pomoc i wsparcie świadczone przez pracowników Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie Powiatu kierowane są do wszystkich członków danej rodziny. Sytuację tą obrazuje Tabela 8.

Tabela 8. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez pracowników pomocy społecznej w poszczególnych gminach Powiatu Krośnieńskiego na przestrzeni lat 2021 – 2023

Lp.	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez pracowników pomocy społecznej	ROK		
		2021	2022	2023
1.	Gmina Chorkówka	2	2	4
2.	Gmina Dukła	4	5	5
3.	Gmina Iwonicz Zdrój	1	1	0
4.	Gmina Jaśliska	2	1	0
5.	Gmina Jedlicze	1	0	5
6.	Gmina Korczyna	5	1	6
7.	Gmina Krościenko Wyżne	1	2	1
8.	Gmina Miejsce Piastowe	0	1	2
9.	Gmina Rymanów	1	0	3
10.	Gmina Wojaszówka	2	2	2
RAZEM		19	15	28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS/GOPS działających na terenie Gmin Powiatu Krośnieńskiego.

Należy zwrócić uwagę, iż w 2023 roku liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez pracowników pomocy społecznej w poszczególnych wyżej wymienionych gminach Powiatu Krośnieńskiego jest wyższa (28) niż w latach 2021 (19) i 2022 (15).

Również pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie prowadzili różnego rodzaju działania mające na celu wsparcie osób uwikłanych w problem przemocy domowej. W godzinach pracy jednostki, osoby uwikłane w problem przemocy domowej w latach 2021 - 2023 mogły skorzystać z pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej oraz socjalnej. Zgłaszające się osoby, uzyskiwały porady, wsparcie, informacje o ofertach placówek i instytucji pomocowych oraz możliwości, jakie same mogą podjąć we własnym zakresie, w celu doprowadzenia do zatrzymania przemocy domowej.

W Tabeli 9 pokazano w latach 2021 - 2023 liczbę osób korzystających ze wsparcia specjalistycznego poszczególnych form oddziaływań przez OIK, działającego w strukturach PCPR w Krośnie. W latach 2021 - 2022 roku przyczyną problemów w udzielaniu porad w ramach bezpośredniego poradnictwa były jeszcze obostrzenia związane z pandemią.

Tabela 9. Liczba osób uwikłanych w problem przemocy domowej, objętych poszczególnymi formami oddziaływań przez OIK działającego w strukturach PCPR w Krośnie na przestrzeni lat 2021 - 2023

Lp.	Rok	Pomoc prawna	Pomoc psychologiczno - terapeutyczna	Wsparcie i informacja (pedagogiczna/socjalna)
1.	2021	43 osoby	15 osób	39 osób
2.	2022	16 osób	7 osób	44 osoby
3.	2023	12 osób	7 osób	46 osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pracowników PCPR w Krośnie.

W latach 2021 - 2023 przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie był organizowany nabór osób do uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, który wynika z zadania z zakresu administracji rządowej, zleconego powiatowi i finansowanego z budżetu państwa. Głównym jego celem miało być powstrzymanie osób stosujących przemoc domową przed zachowaniem niepożądanym, a co za tym idzie, zaprzestanie stosowania przez nie przemocy. Jednak nie doszło do jego realizacji, gdyż głównym problemem związanym z realizacją tego Programu nie było osób zainteresowanych udziałem w tych zajęciach.

Innym podmiotem realizującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest również Policja. Działania podejmowane przez Policję wskazuje Tabela Nr 10.

Tabela 10. Działania podejmowane przez Policję w Powiecie Krośnieńskim w zakresie procedury „Niebieskie Karty” w latach 2021 – 2023

Lp.	Działania podejmowane przez Policję w Powiecie Krośnieńskim w zakresie Procedury „Niebieskie Karty”	ROK 2021 - Liczba	ROK 2022 - Liczba	ROK 2023 - Liczba
1.	Liczba interwencji domowych	2218	2185	2195

2.	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”	328	258	309	
3.	Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że były osobami doznającymi przemocy domowej	ogółem 331	ogółem 296	ogółem 351	
	w tym:	a) kobiety	281	225	296
		b) mężczyźni	43	38	45
		c) małoletnie dziewczęta	4	14	23
	d) małoletni chłopcy	3	19	14	
4.	Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy	ogółem 0	ogółem 516	ogółem 549	
	w tym:	fizyczna	0	183	189
		psychiczna	0	253	289
		seksualna	0	4	7
		ekonomiczna	0	1	11
	przemoc innego rodzaju	0	75	52	
5.	Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowali przemoc domową	ogółem 328	ogółem 260	ogółem 320	
	w tym:	a) kobiet	29	19	39
		b) mężczyzn	299	241	279
		c) nieletnich	0	0	2
6.	Liczba zatrzymanych osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowali przemoc domową	ogółem 0	ogółem 25	ogółem - 32	
	w tym:	a) kobiet	0	0	1
		b) mężczyzn	0	25	31
7.	Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowali przemoc domową będąc pod wpływem alkoholu lub innych substancji odurzających	ogółem 157	ogółem 127	ogółem 134	
	w tym:	a) kobiet	0	6	5
		b) mężczyzn	0	121	129
	W tym przewiezionych do izby wytrzeźwień lub innych tego typu placówek		ogółem 0	ogółem 3	ogółem 2
	w tym:	a) kobiet	0	0	0
		b) mężczyzn	0	3	2
	W tym przewiezionych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia		ogółem 129	ogółem 77	ogółem 84
w tym:	a) kobiet	0	2	1	
	b) mężczyzn	0	75	83	
8.	Liczba przypadków udzielania pomocy medycznej	ogółem 0	ogółem 0	ogółem 2	
	w tym:	a) osobom doznającym przemocy	0	0	2
		b) osobom stosującym przemoc	0	0	0
9.	Liczba dzieci przewiezionych do szpitala, placówki, oddane pod opiekę osoby spokrewnionej	0	0	0	
10.	Liczba udzielonej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową	ogółem 0	ogółem 5	ogółem 31	
	w	umieszczenie w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy	0	2	0

	tym:	Domowej			
		umieszczenie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej	0	0	0
		umieszczenie w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	0	0	0
		umieszczenie w szpitalu	0	0	0
		udzielenie pomocy medycznej	0	0	2
		inny rodzaj pomocy	0	3	29
11.		Liczba zastosowanych środków zapobiegawczych w postaci zakazu zbliżania się osoby stosującej przemoc do osoby doznającej przemocy domowej oraz jej nakazu do opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z osobą pokrzywdzoną, w związku z wszczęciem postępowania z art. 207 kk	22	36	44
12.		Liczba prowadzonych dochodzeń z art. 207 kk pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Krośnie	97	91	124
13.		Liczba skierowanych wniosków do Miejskich lub Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o objęcie osoby leczeniem odwykowym	75	156	126

Źródło: Dane statystyczne udostępnione przez KMP Krośnie

Z danych Komendy Miejskiej Policji w Krośnie wynika, że stosunkowo często dochodziło do interwencji domowych, z których przynajmniej część dotyczyła przemocy domowej, w związku z czym funkcjonariusze Policji podejmowali odpowiednie działania. Rosnąca liczba zastosowanych środków zapobiegawczych wobec sprawców przemocy, w związku z wszczęciem postępowania z art. 207 kk, świadczy o stale rosnącej skuteczności działań. Jednocześnie zwiększa się liczba prowadzonych dochodzeń z art. 207 kk pod nadzorem Prokuratury Rejonowej w Krośnie, a także liczba wniosków skierowanych do Miejskich lub Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o objęcie osoby leczeniem odwykowym.

IV. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Zmiana/zatrzymanie zachowań przemocowych osoby stosującej przemoc domową w kierunku powstrzymania jej przed dalszym stosowaniem przemocy.

Cele szczegółowe:

- 1) Zmiana przekonań uczestnika programu korekcyjno – edukacyjnego, dotyczących stosowania przemocy domowej.
- 2) Powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy.
- 3) Rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych.
- 4) Zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy.
- 5) Wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania.

- 6) Poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej.
- 7) Kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej.
- 8) Uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy.
- 9) Uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych, interwencyjnych, pomocowych i psychoterapeutycznych.

V. ZAKŁADANE REZULTATY UDZIAŁU W PROGRAMIE

1) W sferze wiedzy uczestników Programu:

Osoby stosujące przemoc domową zdobędą wiedzę, która pomoże im zrozumieć dynamikę przemocy w kontekście procesów uczenia się społeczno – kulturowego oraz poznają mechanizmy zachowań agresywnych. Nauczą się rozróżniać zachowania agresywne i asertywne oraz określać w jaki sposób ich zachowanie krzywdząco wpływa na członków rodziny i na ich wzajemne relacje oraz przygotowują się do pełnej odpowiedzialności moralnej i psychologicznej za swoje czyny. Poznają stereotypy i rozpoznają rzeczywiste powody skłaniania się w stronę rozwiązań siłowych w sytuacji konfliktu rodzinnego. Poznają sposoby konstruktywnego rozwiązywania konfliktów oraz poznają wpływ jaki wywiera przemoc lub zaniedbywanie na psychikę i zachowanie dzieci. Przygotują się do rozpoczęcia pozytywnych zmian w relacjach osobistych z najbliższymi.

2) W sferze umiejętności:

Osoby stosujące przemoc domową zbadają osobisty system przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy. Poznają wartości i postawy stanowiące alternatywę wobec postaw wspierających przemoc. Nauczą się rozpoznawać i konstruktywnie wyrażać uczucia, a także reagować w sposób adekwatny do uczuć innych osób bez sięgania po „rozwiązania siłowe”. Wzmocnią własne poczucie odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związkach i w rodzinie, nauczą się akceptować osobistą odpowiedzialność za własne czyny, rozwiną zdolność do szacunku i wsparcia, a także akceptowania odmienności postaw i przekonań innych ludzi.

VI. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA PROGRAMU I ZAWARTOŚĆ MERYTORYCZNA

Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową musi być wykonany zgodnie z obowiązującym standardem, określonym w § 2 cyt. rozporządzenia w sprawie programów. Standard ten obejmuje m. in.:

- ✓ zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;

- ✓ powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- ✓ rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;
- ✓ zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- ✓ wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- ✓ poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- ✓ kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- ✓ uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- ✓ uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Zgodnie z wytycznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, a także biorąc pod uwagę cele określone w części IV, program obejmie działania w następujących obszarach:

- edukacja na temat przemocy domowej, jej form, rodzajów, mechanizmów oraz stereotypów i innych czynników kulturowych usprawiedliwiających i utrwalających stosowanie przemocy,
- rozpoznawanie i zmianę systemu przekonań i postaw w drodze analizy działań osoby stosującej przemoc, jej intencji, przekonań, uczuć towarzyszących zachowaniom, sposobów umniejszania lub zaprzeczania czynom, skutków dla osoby stosującej przemoc, partnera, otoczenia, możliwości i technik powstrzymywania przemocy,
- wprowadzenie procedur behawioralno - poznawczych ukierunkowanych na korygowanie postaw osób stosujących przemoc i na zmianę zachowań poprzez ćwiczenie konstruktywnych form myślenia i reagowania,
- kształtowanie umiejętności komunikacji i samokontroli oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy,
- promocja podstawowych praw człowieka, w tym godności osoby i równości płci oraz wartości rodzinnych, a także idei odpowiedzialności za podejmowane decyzje i dokonywane czyny.

Praca indywidualna z uczestnikiem programu korekcyjno - edukacyjnego

Formy pracy: wywiady, kwestionariusze, analiza zgromadzonej dokumentacji pod kątem:

- rzeczywistych okoliczności skierowania do programu,
- określenia czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- określenia najgroźniejszych i typowych form oraz okoliczności stosowania przemocowych zachowań,
- aktualnej sytuacji rodzinnej i zawodowej,
- cech osobistych istotnych dla pracy korekcyjnej.

Praca grupowa z uczestnikami programu korekcyjno - edukacyjnego

Formy pracy:

- miniwykłady (wyrażona w dostępny sposób wiedza psychologiczna o mechanizmach przemocy),
- projekcje filmów - praca na przykładowych, zobrazowanych sytuacjach, z wykorzystaniem filmów o charakterze edukacyjnym, fabularnym,
- praca analityczna - w ramach zajęć indywidualnych i grupowych analizowanie mechanizmów własnych zachowań,
- warsztaty konkretnych umiejętności,
- indywidualne spotkania terapeutyczne,
- „zadania domowe” - poddanie uczestnikom do przemyślenia i przeanalizowania zagadnień.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są osoby dorosłe stosujące przemoc domową, zarówno kobiety jak i mężczyźni.

Oddziaływania korekcyjno - edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową kierowane są w szczególności do:

- 1) osób, które stosują przemoc domową i zostały skierowane przez Zespół Interdyscyplinarny na wniosek grupy diagnostyczno - pomocowej, wobec których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”,
- 2) osób stosujących przemoc domową, uzależnionych od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych po zakończonym programie psychoterapii uzależnień,
- 3) osób, które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się samodzielnie, dobrowolnie do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym.

Osoba stosująca przemoc domową, która została skierowana przez Zespół Interdyscyplinarny do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym, ma obowiązek:

- a) zgłosić się do uczestnictwa w programie,
- b) dostarczyć grupie diagnostyczno - pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie, zgodnie z obowiązującym wzorem, w terminie określonym w przepisach prawa,
- c) ukończyć program w terminie określonym przez podmiot realizujący program,
- d) dostarczyć grupie diagnostyczno - pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu, zgodnie z obowiązującym wzorem.

Z uwagi na fakt, że środki na realizację oddziaływań zapewnia budżet państwa to podczas zgłaszania i kwalifikacji osób do udziału w programie korekcyjno - edukacyjnym nie obowiązuje rejonizacja. Natomiast w przypadku, jeżeli osoba stosująca przemoc domową nie może uczestniczyć w programie realizowanym w danym powiecie z powodu np. zakończenia programu, braku nowej

rekrutacji itp. taka osoba otrzymuje informację o innych miejscach, w których realizowany jest program korekcyjno - edukacyjny, w którym może wziąć udział.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Realizatorem Programu jest Powiat Krośnieński, w którego imieniu działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w Krośnie przy ul. Bieszczadzkiej 1.
2. Koordynatorem Programu jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie lub osoba przez niego wyznaczona.
3. Realizator Programu zajmuje się:
  - a) nadzorem nad realizacją Programu,
  - b) rekrutacją uczestników,
  - c) obsługą finansową,
  - d) monitoringiem i ewaluacją.
4. Dopuszcza się, że realizator Programu zleci przeprowadzenie wszystkich działań prowadzonych w ramach Programu przez osobę prowadzącą program korekcyjno -edukacyjny.
5. Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową może ulec modyfikacji i mieć różne podstawy teoretyczne, wynikające m. in. z miejsc prowadzenia zajęć, preferencji autorów i inne. Treści Programu określające jego podstawy teoretyczne lub źródła/modele, na których program będzie oparty (np. Duluth, TZA ART, program autorski i inne).
6. Programy korekcyjno - edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową mogą być prowadzone przez osoby:
  - 1) posiadające wykształcenie wyższe na kierunku praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
  - 2) posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:
    - a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
    - b) innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
  - 3) będące terapeutami lub psychoterapeutami;
  - 4) posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej;
  - 5) posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

Osoby prowadzące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia nie spełniają wymogów dotyczących kwalifikacji, o których mowa powyżej, mogą prowadzić programy korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową do czasu uzupełnienia tych kwalifikacji, jednak nie dłużej niż przez okres 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

IX. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową realizowany będzie od 2024 do 2028 roku. W ciągu jednego roku zakłada się zrealizowanie jednej lub dwóch edycji Programu w zależności od liczby skierowanych osób. Jedna edycja będzie obejmowała minimum 60 godzin zajęć w formie spotkań grupowych, liczba ta może być odpowiednio zwiększana i może być on poszerzony o spotkania indywidualne z każdym z uczestników. Na pracę indywidualną z każdym uczestnikiem programu przewiduje się przynajmniej 2 godziny, liczba ta również może być zwiększana. Zatem liczba godzin pracy indywidualnej będzie uzależniona od liczby uczestników programu. W przypadku realizacji Programu w formie indywidualnej - minimalny wymiar wynosi 60 godzin dla uczestnika.

Za uczestnika programu prowadzonego w formie grupowej uznaje się osobę, która pozytywnie przejdzie działania kwalifikacyjne, podpisze kontrakt oraz rozpocznie spotkania grupowe (co najmniej 1 spotkanie grupowe).

Za uczestnika programu prowadzonego w formie indywidualnej uznaje się osobę, która pozytywnie przejdzie działania kwalifikacyjne, podpisze kontrakt oraz rozpocznie spotkania indywidualne (co najmniej 1 spotkanie indywidualne).

Godzina zajęć liczona jest jako minimum 45 minut bezpośrednich oddziaływań na uczestników programu, natomiast pozostały czas godziny zegarowej powinien być wykorzystany na wytworzenie i uporządkowanie dokumentacji z zajęć. Program jednej edycji jest przeznaczony do około 15 osób w grupie, tj. z możliwymi ewentualnymi odchyleniami od tej liczby w trakcie trwania programu. Na taką liczbę uczestników planowane są środki finansowe na realizację programu. Możliwe jest uruchomienie programu z mniejszą liczbą uczestników, po pisemnym zgłoszeniu tego faktu do PUW. W przypadku uruchomienia programu korekcyjno - edukacyjnego z mniejszą grupą osób, może nastąpić ustalenie kwoty dotacji na realizację programu niższej, niż zakładana była w planie finansowym na dany rok. Nie przewiduje się kwalifikowania nowych osób w trakcie realizacji cyklu zajęć, które będą prowadzone w systemie zamkniętym. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Program może być prowadzony z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość.

Wszystkie działania prowadzone w ramach Programu będą dokumentowane, w szczególności na etapach: rekrutacji, przeprowadzania diagnozy, realizacji zajęć indywidualnych i grupowych, monitoringu, częściowej oraz końcowej ewaluacji Programu i in. Z każdego zajęcia będzie sporządzana

informacja zawierająca: datę, temat spotkania, liczbę godzin, formę spotkania, zastosowane metody pracy, przebieg spotkania, podpisy osób prowadzących. Do informacji na temat zajęć należy dołączyć listę obecności zawierającą: datę spotkania, czas trwania spotkania, listę uczestników spotkania wraz z ich podpisami, podpis prowadzących/prowadzącego.

Osoba przystępująca do realizacji w Programie podpisuje deklarację o uczestnictwie, oświadczenia oraz Klauzulę Informacyjną - zgodnie z Załącznikami Nr 1, Nr 2, Nr 3 i Nr 17 do Programu, następnie sporządzany jest z nią kwestionariusz wywiadu (zgodnie z Załącznikiem Nr 4 do Programu).

Osoba, która zgłosi się do uczestnictwa w programie otrzyma stosowne zaświadczenie, zgodne z obowiązującymi przepisami, a także po ukończeniu programu otrzyma stosowne zaświadczenie, zgodne z obowiązującymi przepisami wydane przez realizatora Programu tj. PCPR w Krośnie.

Ponadto załącznikami do Programu są wzory dokumentów, jakie będą wykorzystywane w trakcie realizacji Programu tj. dokumentacja merytoryczna oraz formalna.

Osoba odpowiedzialna za realizację spotkań indywidualnych w oparciu o szczegółowy harmonogram zajęć, określający liczbę godzin spotkań indywidualnych, czas ich trwania, tematykę i inne, będzie zobowiązana do:

- 1) przeprowadzenia indywidualnej diagnozy osób biorących udział w programie (Zał. Nr 5 do Programu),
- 2) podpisania kontraktu z każdym uczestnikiem programu (Zał. Nr 6 do Programu),
- 3) prowadzenia kart spotkań indywidualnych, która będzie każdorazowo potwierdzana osobistym podpisem uczestnika programu, prowadzenia wykazu spotkań indywidualnych (Zał. Nr 7).

Diagnoza uczestników powinna stanowić integralną część programu, powinna mieć charakter diagnozy wstępnej prowadzonej w ramach spotkań indywidualnych, a jej wynikiem powinno być podpisanie kontraktu z uczestnikiem, następnie w miarę potrzeb może zostać przeprowadzona diagnoza pogłębiona.

Kontrakt z uczestnikiem programu to dokument, w którym uczestnik akceptuje i podpisuje zasady (zgodnie z Zał. Nr 6 do Programu), udziału w programie, w tym uzyskuje informację o wymiarze godzin niezbędnych do uzyskania zaświadczenia o ukończeniu programu. Ponadto wskazane jest uzyskanie zgody uczestnika na: przetwarzanie danych osobowych - pod kątem wymiany informacji pomiędzy instytucjami zajmującymi się pomaganiem rodzinie, kontaktu osób prowadzących program z rodziną uczestnika, w tym z osobami poszkodowanymi, monitoringu funkcjonowania uczestnika w relacjach rodzinnych po zakończeniu udziału w programie - do 3 lat po zakończeniu zajęć.

Osoba odpowiedzialna za realizację zajęć grupowych (edukacyjnych i korekcyjnych) w oparciu o szczegółowy harmonogram zajęć, określający liczbę godzin spotkań grupowych, czas ich trwania, tematykę i inne, będzie zobowiązana do:

- 1) prowadzenia kart spotkań zajęć grupowych, w których należy ująć: termin spotkania, tematykę,

- uwagi dotyczące realizacji, przebiegu zajęć - zgodnie z Zał. Nr 8 do Programu,
- 2) prowadzenia list obecności z zajęć grupowych, które będą każdorazowo potwierdzane osobistym podpisem uczestnika programu - zgodnie z Zał. Nr 9 do Programu,
  - 3) przeprowadzenia ankiety monitorującej, ankiety pre-, post-, ankiety ewaluacyjnej - zgodnie z Załącznikami Nr 10, Nr 11, Nr 12 do Programu,
  - 4) przekazania materiałów edukacyjnych dla uczestników (potwierdzonego osobistym podpisem uczestnika programu) zgodnie z Zał. Nr 13 do Programu,
  - 5) przygotowania sprawozdania z prowadzonych zajęć - zgodnie z Zał. Nr 14 do Programu.

X. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Zajęcia powinny być realizowane poza miejscem udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej.
- 2) Dopuszczalne są następujące miejsca realizacji: ośrodki i poradnie leczenia uzależnień, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej - poza godzinami pracy, urzędy gmin, starostwa powiatowe - jeśli nie mieszczą się tam instytucje udzielające pomocy osobom poszkodowanym, inne miejsca wynajęte lub udostępnione na ten cel, w których nie udziela się pomocy osobom doznającym przemocy.
- 3) Niedozwolone miejsca realizacji: specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, ośrodki interwencji kryzysowej, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej - w godzinach udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej, tzn. gdy istnieje prawdopodobieństwo spotkania się osoby doznającej przemocy i osoby stosującej przemoc domową.
- 4) Realizatorzy mogą korzystać z lokali wynajmowanych, udostępnionych przez inne podmioty na zasadach porozumień lub w innym trybie.
- 5) Miejsce realizacji powinno zapewniać pomieszczenie do pracy grupowej, sala dla około 10-15 osób z możliwością ułożenia krzeseł/fotele odpowiednio do potrzeb grupy, wyposażona w dodatkowy sprzęt: tablice flipchart, rzutnik, TV i inne. W miarę możliwości: pomieszczenie do pracy indywidualnej: pokój/miejsce do spotkań klienta i osoby prowadzącej zajęcia bez obecności innych osób.

XI. INSTYTUCJE WSPÓŁPRACUJĄCE:

- 1) Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej,
- 2) Miejskie i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) Zespoły interdyscyplinarne z Gmin Powiatu Krośnieńskiego,
- 4) Komenda Miejska i Powiatowa Policji w Krośnie,
- 5) Sąd Rejonowy w Krośnie,
- 6) Prokuratura Rejonowa w Krośnie,
- 7) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Krośnie.

XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Opracowanie i realizacja programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa. W związku z tym, planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu. Natomiast realizacja Programu uzależniona jest od wysokości środków na ten cel przekazanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa.

XIII. MONITORING I EWALUACJA

Realizacja programu korekcyjno - edukacyjnego związana jest również z monitoringiem wszelkich podejmowanych działań. Celem monitoringu jest określenie efektywności i przydatności prowadzonych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej skierowanych do osób stosujących przemoc domową.

Monitoring będzie prowadzony np. w zakresie:

- a) zaangażowania uczestników podczas zajęć, dokumentując w sprawozdaniach z zajęć grupowych, kartach oceny lub innej dokumentacji opracowanej przez realizatora,
- b) postępów uczestników w osiąganiu celów programu, w kontekście: postaw, jakości relacji rodzinnych, wiedzy i umiejętności, zmiany zachowań i inne,
- c) w stosunku do uczestników bieżącej edycji Programu, będą uzyskiwane informacje na temat funkcjonowania uczestnika od podmiotów, które mają kontakt z rodziną np. grupy diagnostyczno - pomocowej lub innego źródła,
- d) w stosunku do osób, które ukończyły poprzednie edycje programu (do trzech lat wstecz), monitoring będzie polegał na ustaleniu postępów w powstrzymywaniu się od stosowania przemocy. Informacje te będą również weryfikowane kilka razy do roku – przez okres 3 lat po zakończeniu przez osobę danej edycji programu (zgodnie z Zał. Nr 15).
- g) informacje na temat zachowania uczestnika programu po jego ukończeniu będą pozyskiwane od: samego uczestnika, członków jego rodziny, od instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej sprawującymi opiekę nad w/w np. pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi.

Ankieta monitorująca skuteczność programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową za dany rok kalendarzowy będzie przesyłana z miesięcznym wyprzedzeniem do Ośrodków Pomocy Społecznej właściwych względem miejsca zamieszkania uczestnika programu - z terminem wypełnienia do końca lutego roku następnego (zgodnie z Zał. Nr 16 do Programu).

Ewaluacja programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową jest oceną poszczególnych etapów programu (np. ankiety pre-, post-, dotyczące zakresu realizowanych treści programu) oraz efektywności tych oddziaływań w odniesieniu do założonych celów programu. Może być prowadzona w trakcie programu oraz po zakończeniu kolejnych jego etapów. Ponadto sporządzana jest po zakończeniu programu (badanie efektywności programu, poprzez różnego rodzaju analizy, badania ankietowe i inne) w stosunku do bieżącej edycji oddziaływań oraz przez okres 3 lat

na podstawie analizy danych zbieranych w ramach monitoringu. Ewaluacja uwzględnia wpływ czynników organizacyjnych zadania na jego wyniki. Wynikiem przeprowadzonej ewaluacji będzie sporządzany corocznie raport na bazie ankiety monitorującej skuteczność programu korekcyjno - edukacyjnego oraz karty monitoringu. Raport będzie znajdował się w dokumentacji programu oraz będzie dostępny dla ewentualnych kolejnych realizatorów programu oraz osób kontrolujących realizację w/w oddziaływań z ramienia Wojewody Podkarpackiego.

XIV. SPRAWOZDANIA Z REALIZACJI PROGRAMU

Sprawozdanie z realizacji programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową będzie przesyłane do Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie w formie pisemnej informacji o jego ukończeniu - w terminie 14 dni od ukończenia programu, a w przypadku programów trwających do końca roku kalendarzowego nie później niż do dnia 10 stycznia kolejnego roku, podając następujące dane i informacje:

- a) liczbę zrealizowanych programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- b) liczbę godzin programu z określeniem liczby godzin zajęć grupowych oraz liczby godzin spotkań indywidualnych przypadających na uczestnika,
- c) liczbę uczestników programu,
- d) liczbę osób, które ukończyły program,
- e) sprawozdanie z realizacji programu, zawierające opis oraz charakterystykę prowadzonych oddziaływań i ich efektów (opis merytoryczny),
- e) inne ważne informacje dotyczące realizacji programu,
- f) rozliczenie wydatkowanych środków uwzględniające rodzaj wydatku,
- g) ww. informację podpisuje Starostwa Powiatu.

Sprawozdawczość merytoryczna i finansowa z realizacji programu będzie przekazywana również w ramach sprawozdań sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), a także innej sprawozdawczości prowadzonej w ramach działań Wydziału Polityki Społecznej PUW w Rzeszowie.

Ponadto sprawozdanie z realizacji Programu będzie przedkładane Radzie Powiatu w ramach corocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie w drugim kwartale następnego roku.

XV. PODSUMOWANIE

Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową został opracowany w celu zwiększenia skuteczności działań mających na celu minimalizowanie skutków zjawiska przemocy domowej. Opracowany został zgodnie z wytycznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową. Oddziaływania korekcyjno - edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową mają w przyszłości wpłynąć na zmianę zachowań

i postaw osób stosujących przemoc oraz zmniejszyć ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy. Ponadto działania te mają na celu zwiększyć ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie. Podstawowym celem tych wszystkich działań jest powstrzymanie osób stosujących przemoc, a tym samym zakończenie przemocy domowej.

Realizacja założeń programowych wiąże się z ryzykiem wystąpienia zjawisk czy działań, które mogą mieć niepożądane skutki dla przebiegu całego Programu lub jego poszczególnych części. Największym zagrożeniem dla Programu może być brak wystarczającej ilości zewnętrznych środków finansowych, od których realizacja Programu jest zależna. Ponadto zagrożeniem dla Programu może być brak dostatecznego zainteresowania adresatów uczestnictwem w jego działaniach. W realizacji Programu kluczem do sukcesu będzie świadomość wystąpienia ryzyka i reagowanie przez realizatorów Programu na pojawiające się problemy i zagrożenia.

Ważnym ogniwem prowadzenia Programu jest ścisła i umiejętna współpraca z instytucjami i organizacjami pełniącymi funkcję partnerów Programu, doświadczenie realizatora, a przede wszystkim kwalifikacje, umiejętności i doświadczenie trenera prowadzącego zajęcia.

SPIS TABEL:

Tabela 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez instytucje i służby, które mają możliwość wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” w latach 2021 - 2023	6
Tabela 2. Liczba osób doznających przemocy domowej z podziałem na płeć w latach 2021 - 2023 w Powiecie Krośnieńskim	6
Tabela 3. Dane zbiorcze z MOPS/GOPS. Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowali przemoc domową z podziałem na płeć w latach 2021 - 2023 w Powiecie Krośnieńskim	7
Tabela 4. Dane zbiorcze z MOPS/GOPS, dotyczące osób stosujących przemoc domową nadużywających alkoholu lub substancji odurzających, wobec których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty” w latach 2021 - 2023	7
Tabela 5. Dane zbiorcze z MOPS/GOPS, dotyczące dzieci z podziałem na wiek jako osoby doznające/świadkowie przemocy domowej będące w rodzinach, wobec których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty” w latach 2021 – 2023	8
Tabela 6. Dane zbiorcze osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z pomocy poszczególnych SOW na terenie Województwa Podkarpackiego w latach 2021 – 2023	9
Tabela 7. Dane zbiorcze z Prokuratury Rejonowej w Krośnie, dotyczące art. 207 kk w latach 2021 - 2023	10
Tabela 8. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” przez pracowników pomocy społecznej w poszczególnych gminach Powiatu Krośnieńskiego na przestrzeni lat 2021 - 2023	10
Tabela 9. Liczba osób uwikłanych w problem przemocy domowej, objętych poszczególnymi formami oddziaływań przez OIK działającego w strukturach PCPR w Krośnie na przestrzeni lat 2021 - 2023	11
Tabela 10. Działania podejmowane przez Policję w Powiecie Krośnieńskim w zakresie procedury „Niebieskie Karty” w latach 2021 - 2023	11

ZAŁĄCZNIKI WZORÓW DOKUMENTÓW:

Załącznik 1. Deklaracja o uczestnictwie	26
Załącznik 2. Oświadczenie o zapoznaniu się i akceptacji warunków uczestnictwa w programie	27
Załącznik 3. Oświadczenie uczestnika programu korekcyjno - edukacyjnego, dotyczące wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych do celów realizacji programu	28
Załącznik 4. Kwestionariusz wywiadu	29
Załącznik 5. Indywidualna Karta Uczestnika – diagnoza	30
Załącznik 6. Kontrakt z uczestnikiem programu korekcyjno – edukacyjnego	31
Załącznik 7. Karta spotkań indywidualnych	32
Załącznik 8. Karta spotkań grupowych	33
Załącznik 9. Lista obecności - zajęcia grupowe programu korekcyjno – edukacyjnego	34
Załącznik 10. Ankieta monitorująca	35
Załącznik 11. Ankieta pre-, post-	37
Załącznik 12. Ankieta ewaluacyjna	39
Załącznik 13. Lista potwierdzająca odbiór materiałów edukacyjnych	40
Załącznik 14. Sprawozdanie z prowadzonych zajęć	41
Załącznik 15. Karta Monitoringu	42
Załącznik 16. Ankieta monitorująca skuteczność programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową	43
Załącznik 17. Klauzula Informacyjna	45

Krosno, dnia .....

.....
(nazwisko i imię)

.....
(adres zamieszkania)

.....
(nr telefonu)

DEKLARACJA O UCZESTNICTWIE (WZÓR)

Ja niżej podpisany/a oświadczam, że będę dobrowolnie uczestniczył/a w programie oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie.

.....
(podpis uczestnika programu)

Krosno, dnia .....

.....
(nazwisko i imię)

.....
(adres zamieszkania)

.....
(nr telefonu)

O Ś W I A D C Z E N I E (WZÓR)

Oświadczam, iż zapoznałem/am się i akceptuję warunki uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie.

.....
(podpis uczestnika programu)

Krosno, dnia .....

.....
(nazwisko i imię)

.....
(adres zamieszkania)

OŚWIADCZENIE UCZESTNIKA
PROGRAMU KOREKCYJNO - EDUKACYJNEGO (WZÓR)

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie w zakresie złożenia deklaracji oraz realizacji programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), publ. Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 z późn. zm. w celach: opracowywania i realizacji programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, do monitoringu i ewaluacji wykorzystanych w pracach nad doskonaleniem dalszych metod oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych.

Niniejsza zgoda jest dobrowolna i może być cofnięta w dowolnym momencie. Wycofanie zgody nie wpływa na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej wycofaniem.

.....
(podpis uczestnika programu)

KWESTIONARIUSZ WYWIADU (WZÓR)**Z OSOBĄ UBIEGAJĄCĄ SIĘ O REALIZOWANIE PROGRAMU KOREKCYJNO - EDUKACYJNEGO
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ**

1.	NAZWISKO I IMIĘ			
2.	DATA URODZENIA			
3.	OBYWATELSTWO			
4.	ADRES MIEJSCA ZAMIESZKANIA	KOD:	MIEJSCOWOŚĆ:	
		ULICA:	NR DOMU:	NR MIESZKANIA:
		NR TELEFONU:		
5.	SYTUACJA RODZINNA (STAN CYWILNY, LICZBA DZIECI)			
6.	WYKSZTAŁCENIE			
7.	ZAWÓD	WYUCZONY:		
		WYKONYWANY:		
8.	SYTUACJA ZAWODOWA (UMOWA O PRACĘ, UMOWA ZLECENIE, PRACA DORYWCZA), OSOBA BEZROBOTNA, RENCISTA, EMERYT			
9.	SYTUACJA MATERIALNA (NP. Z CZEGO RODZINA SIĘ UTRZYMUJE), ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE			
10.	SYTUACJA ZDROWOTNA (CHOROBY PRZEWLEKŁE, KORZYSTANIE ZE SPECJALISTYCZNEJ POMOCY LEKARSKIEJ), - UZALEŻNIENIA			
11.	WARUNKI MIESZKANIOWE (NP. DOM JEDNORODZINNY, MIESZKANIE WŁASNOŚCIOWE/WYNAJĘTE)			
12.	SYTUACJA PRAWNA (KARALNOŚĆ, OGRANICZENIA WŁADZY RODZICIELSKIEJ, ZOBOWIĄZANIE DO LECZENIA ODWYKOWEGO)			
13.	OCZEKIWANIA ZWIĄZANE Z REALIZOWANYM PROGRAMEM KOREKCYJNO – EDUKACYJNYM PRZEZ PCPR W KROŚNIE			

.....
podpis uczestnika programu

.....
podpis osoby sporządzającej kwestionariusz

INDYWIDUALNA KARTA UCZESTNIKA (WZÓR)
- diagnoza -

Imię i Nazwisko.....

<i>Data urodzenia</i>	
<i>Adres zamieszkania, tel. kontaktowy</i>	
<i>Imię i nazwisko osoby zgłaszającej/funkcja</i>	
<i>Instytucja zgłaszająca</i>	
<i>Stan rodzinny</i>	
<i>Wobec kogo stosuje przemoc</i>	
<i>Krótki opis zachowań/ formy i okoliczności stosowanych zachowań</i>	
<i>Sytuacja prawna uczestnika: a) dotycząca rodziny; b) związana ze stosowaniem przemocy</i>	
<i>Sytuacja zawodowa: (zawód, miejsce, stanowisko pracy)</i>	
<i>Inne: korzysta(l) z innych form pomocy (jakich); ewentualnie dane dotyczące stanu zdrowia itp.</i>	
<i>Stosunek do programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych: motywacja, osobiste cechy istotne dla udziału w P.K.-E;</i>	

Data sporządzenia .....

.....
(podpis osoby wypełniającej Kartę)

Krosno, dnia .....

.....
(nazwisko i imię)

.....
(adres zamieszkania)

.....
(nr telefonu)

KONTRAKT Z UCZESTNIKIEM
PROGRAMU KOREKCYJNO - EDUKACYJNEGO (WZÓR)

1. Program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową, prowadzony jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie.
2. Czas trwania programu wynosi minimum 60 godzin dydaktycznych zajęć grupowych i 2 godziny zajęć indywidualnych.
3. Warunkiem uzyskania zaświadczenia o ukończeniu programu jest udział w 70% zajęć grupowych i odbycie 2 konsultacji indywidualnych, a także uznanie stosowania przez siebie zachowań przemocowych.
4. Na zajęcia przychodzimy trzeźwi - osoby pod wpływem alkoholu nie mogą uczestniczyć w zajęciach.
5. W czasie trwania programu uczestnik jest zobowiązany do nie stosowania przemocy oraz informowania prowadzących o każdorazowym zachowaniu przemocowym.
6. W czasie zajęć grupowych przestrzegamy zasad opracowanych i zaakceptowanych przez uczestników zajęć w czasie pierwszego spotkania grupowego.
7. Uczestnik wyraża zgodę na: przetwarzanie danych osobowych pod kątem wymiany informacji pomiędzy instytucjami zajmującymi się pomaganiem rodzinie, kontaktu osób prowadzących program z rodziną uczestnika, w tym z osobami doznającymi przemocy domowej.
8. Uczestnik jest poinformowany o monitorowaniu jego zachowania w relacjach z osobami doznającymi przemocy domowej w trakcie trwania programu oraz do 3 lat po jego zakończeniu zajęć.
9. Monitoring będzie polegał na kontakcie telefonicznym m. in. z uczestnikiem programu lub osobami doznającymi przemocy domowej, kuratorem sądowym, pracownikiem socjalnym.

.....
(podpis osoby prowadzącej zajęcia)

.....
(podpis uczestnika zajęć)

KARTA SPOTKAŃ INDYWIDUALNYCH (WZÓR)*Imię i Nazwisko*.....

L.p.	Data	Temat	Przebieg spotkania, zasadnicze treści, cechy relacji, atmosfera, aktywność itp.	Podpis

KARTA SPOTKAŃ GRUPOWYCH (WZÓR)

L.p.	Data	Temat zajęć/liczba godzin	Uwagi dotyczące realizacji, zastosowanych metod pracy, przebiegu zajęć	Podpis/y prowadzącego/ych

LISTA OBECNOŚCI
- ZAJĘCIA GRUPOWE PROGRAMU KOREKCYJNO - EDUKACYJNEGO (WZÓR)

.....
(data spotkania/czas trwania spotkania)

L.P.	IMIĘ I NAZWISKO	PODPIS UCZESTNIKA
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		

.....
podpis prowadzących/prowadzącego

ANKIETA MONITORUJĄCA (WZÓR)
/po udziale w 50% zajęć)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie zwraca się z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety, dotyczącej Pani/a udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową.

1. Czy jest Pani/Pan zadowolona/y z uczestnictwa w programie? (proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź)

- TAK
 NIE

2. Czy realizowany program spełnia Pani/Pana oczekiwania w zakresie tematów i sposobu prowadzenia? (proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź)

- TAK
 NIE

3. Czy pozyskane wiadomości na zajęciach okazały się przydatne w Pani/Pana codziennym życiu i ułatwiły funkcjonowanie (odpowiedź proszę zaznaczyć podkreślając właściwą cyfrę zgodnie ze skalą)

1   2   3   4   5

1 - w ogóle nieprzydatne

2 - mało przydatne

3 - przeciętne

4 - przydatne

5 - bardzo przydatne

Jeśli tak, to jakie?

- a) .....
- b) .....
- c) .....

4. Czy Pani/Pana rodzina, najbliżsi zauważyli zmiany w Pani/Pana zachowaniu ? (proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź)

- TAK
 NIE

Jeśli tak, to czego te zmiany dotyczą?

- a) .....
- b) .....
- c) .....

4. Czy jakiegokolwiek inne osoby zauważyły zmiany w Pani/Pana zachowaniu ? (proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź)

- TAK
 NIE

Jeśli tak, to czego te zmiany dotyczą?

- a) .....
- b) .....
- c) .....

5. Co Pani/Panu najbardziej utkwilo w pamięci z zajęć programu?

- a) .....
- b) .....
- c) .....

6. Czy według Pani/Pana realizacja takich zajęć jest celowa i zasadna ? (proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź)

- TAK
- NIE

Jeśli tak, to dlaczego?

- a) .....
- b) .....
- c) .....

7. Co według Pani/Pana można zmienić w zajęciach, czego brakuje ? O jakie tematy program powinien być poszerzony?

.....
.....

8. Inne uwagi na temat programu

.....
.....

Płeć:

- KOBIECI
- MĘŻCZYŹNA

Dziękujemy za wypełnienie Ankiety!

ANKIETA pre -, post - (WZÓR)

(Ankieta do przeprowadzenia z uczestnikami na **początku** prowadzenia zajęć programu i po jego **zakończeniu**)

1. W jakim stopniu czujesz się odpowiedzialny(a) za to, że Twój bliscy są osobami doświadczającymi przemocy domowej ?

Zaznacz na skali od 0% do 100% , gdzie 0 oznacza najmniej, a 100 – całkowicie:

0%   25%   50%   75%   100%

2. Które z poniższych zachowań uważasz za przejawy przemocy fizycznej?

(zaznacz wybrane)

- klaps wobec dziecka,
- popychanie, szarpanie,
- przytrzymywanie siłą bliskiej osoby, kiedy chce wyjść z domu,
- uderzanie pięścią,
- popchnięcie kogoś niechcący.

3. Które z poniższych zachowań uważasz za przejawy przemocy psychicznej?

(zaznacz wybrane)

- ubliżanie, poniżanie, wyzywanie,
- zakazywanie kontaktu z innymi bliskimi i znajomymi,
- groźby, zastraszanie,
- zagrożenie popełnieniem samobójstwa,
- szantaż,
- nadmierna kontrola (np. sprawdzanie telefonu komórkowego, zakładanie monitoringu wewnątrz mieszkania/domu),
- śledzenie bliskiej osoby,
- krytykowanie.

4. Które z poniższych zachowań uważasz za przejawy przemocy seksualnej?

(zaznacz wybrane)

- zmuszanie do współżycia współmałżonka /partnera,
- żądanie stosowania technik/praktyk seksualnych, których współmałżonek/partner nie akceptuje,
- poniżanie, wyśmiewanie w sferze seksualnej,
- zmuszanie do oglądania filmów pornograficznych.

5. Które z poniższych zachowań uważasz za przejawy przemocy ekonomicznej?

(zaznacz wybrane)

- udzielanie pieniędzy niewystarczających na podstawowe potrzeby rodziny,
- niedokładanie się do kosztów utrzymania rodziny,
- niepłacenie alimentów,
- odbieranie pieniędzy żonie/partnerce/komuś z rodziny,
- zachęcanie żony/partnerki do podjęcia pracy zarobkowej.

6. Kto /co jest odpowiedzialny (e) za przemoc w Twoim związku? (zaznacz wybrane)

- żona, dzieci,
- teść, teściowa, inny członek rodziny,
- alkohol, narkotyki,
- praca zawodowa,
- moje nieumiejętne radzenie sobie ze złością.

7. Jakie są według Ciebie skuteczne i zdrowe sposoby radzenia sobie ze złością?

(zaznacz wybrane)

- bieganie, spacer,
- przejażdżka rowem,
- jazda samochodem,
- kopanie zwierząt,
- gra w piłkę nożną,
- rąbanie drzewa,
- prace traktorem w polu,
- rozmowa z przyjacielem, znajomym,
- palenie papierosów,
- krzyczenie na kogoś przypadkowo spotkanego,
- wyjście do baru na piwo,
- używanie środków odurzających,
- zażywanie środków uspokajających.

Czy postrzeżasz siebie jako osobę stosującą przemoc domową ?

TAK

NIE

Jeśli TAK – to w jakim stopniu? (właściwe zaznacz X)

- w bardzo niewielkim stopniu
- w średnim stopniu
- w dużym stopniu
- w bardzo dużym stopniu

Dziękujemy za wypełnienie Ankiety!

ANKIETA EWALUACYJNA (WZÓR)

Prosimy o wypełnienie poniższej ankiety, która ma na celu zbadanie efektywności zajęć korekcyjno - edukacyjnych. Ankieta jest anonimowa, a jej wyniki zostaną wykorzystane przez realizatorów w celu podsumowania działań oraz doskonalenia dalszych metod oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych.

Proszę wymienić pozytywne aspekty zajęć (co najbardziej podobało Ci się w zajęciach, jakie korzyści wynosisz z tych zajęć?):

.....
 .....

Co według Pani/Pana można byłoby zmienić, udoskonalić w zajęciach? (co najmniej podobało Ci się w zajęciach, co było dla Ciebie trudne; czego Twoim zdaniem zabrakło w treści zajęć?)

.....
 .....

Jakie treści z programu Pan/Pani zapamiętał/a najbardziej i dlaczego?

.....
 .....

Oceń treści zajęć, przyjmując punktację:

- 1 – zdecydowanie nie
 2 – raczej nie
 3 – trudno powiedzieć
 4 – raczej tak
 5 – zdecydowanie tak

1. Tematyka zajęć w realizowanym programie była interesująca i przystępna.

1   2   3   4   5

2. Sposób prowadzenia był interesujący i przystępny.

1   2   3   4   5

3. Poprawa jakości mojego funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie.

1   2   3   4   5

4. Prezentowane treści z przedstawionego materiału były zrozumiałe.

1   2   3   4   5

5. Pozyskane wiadomości na zajęciach okazały się przydatne w codziennym życiu i ułatwiły funkcjonowanie.

1   2   3   4   5

6. Zapamiętałam/em dużo z przedstawionego materiału.

1   2   3   4   5

Realizowany program spełnił moje oczekiwania w zakresie tematów i sposobu prowadzenia.

- TAK
 NIE

Płeć:

- KOBIECZA
 MĘCZYCZNA

Data wypełnienia ankiety: .....

Dziękujemy za wypełnienie Ankiety!

**Lista potwierdzająca odbiór materiałów edukacyjnych przez uczestników
programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową (WZÓR)**

L.P.	NAZWISKO I IMIĘ	DATA	PODPIS UCZESTNIKA
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			

SPRAWOZDANIE (WZÓR)
z prowadzonych zajęć programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób
stosujących przemoc domową

1. Nazwa Programu:

.....
.....

2. Powiat realizujący/zlecający:

.....
.....

3. Miejsce i termin realizacji programu:

.....
.....

4. Liczba godzin: .....

5. Liczba uczestników Programu: .....

6. Liczba osób, które ukończyły Program: .....

7. Charakterystyka prowadzonych oddziaływań i ich efektów (opis merytoryczny):

.....
.....
.....
.....

8. Inne ważne informacje dotyczące realizacji Programu:

.....
.....

.....
(miejsce i data sporządzenia sprawozdania)

Prowadzący: .....
(czytelny podpis)

KARTA MONITORINGU (WZÓR)

.....
(imię i nazwisko uczestnika programu korekcyjno – edukacyjnego)

DATA	ŹRÓDŁO INFORMACJI	UZYSKANE INFORMACJE	PODPIS

**ANKIETA MONITORUJĄCA
SKUTECZNOŚĆ PROGRAMU KOREKCYJNO – EDUKACYJNEGO
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ (WZÓR)**

.....
(imię i nazwisko zam., dotycząca monitorowania zachowania uczestnika programu
korekcyjno - edukacyjnego)

Czy osoba monitorowana w trakcie/po zakończeniu programu* dopuściła się zachowania przemocowego ?	TAK/NIE
<p>W sytuacji, gdy osoba stosująca przemoc dopuściła się zachowania przemocowego, prosimy wskazać:</p>	<p>datę kiedy zastosował przemoc po raz pierwszy w trakcie programu/ po zakończeniu* programu</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	<p>ile razy od czasu zakończenia programu/ostatniej wizyty * pracownika socjalnego wystąpiła sytuacja przemocy, w jakiej częstotliwości ?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	<p>czy formy stosowanej przemocy są takie jak przed rozpoczęciem programu, czy inne, jakie ?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	<p>czy fakt zaistnienia przemocy zgłoszony został na Policję ? Czy były interwencje Policji, jeśli tak to ile razy i z jakim skutkiem ?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
	<p>czy pojawił się jakiś nowy czynnik determinujący zachowania przemocowe (np. uzależnienie, choroba psychiczna, utrata pracy) ?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Czy osoba stosująca przemoc w międzyczasie uzależniła się od alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych</p>	<p style="text-align: center;">TAK/NIE</p>

<p>Jeśli osoba stosująca przemoc jest osobą uzależnioną, prosimy wskazać:</p>	<p>czy odbyła lub odbywa terapię uzależnienia. Jeśli tak, prosimy określić rodzaj terapii, czas trwania ?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Czy osoba stosująca przemoc po zakończeniu programu uczestniczyła w innych formach wsparcia podtrzymujących umiejętność samokontroli i współżycia w rodzinie/środowisku ?</p>	<p style="text-align: center;">TAK/NIE</p> <p>Jeśli tak, to w jakich, kto je świadczył i kiedy zostało udzielone ?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>W sytuacji, gdy w monitorowanej rodzinie są dzieci, prosimy o zebranie informacji na temat funkcjonowania dziecka w rodzinie</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Ogólne spostrzeżenia i wnioski pracownika socjalnego</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

*niepotrzebne skreślić

.....
Miejscowość i data

.....
(podpis pracownika socjalnego)

KLAUZULA INFORMACYJNA

W związku z realizacją wymogów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych „RODO”), **informujemy o zasadach przetwarzania Pani/Pana danych osobowych oraz o przysługujących Pani/Panu prawach z tym związanych:**

- 1) Administratorem danych osobowych jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie reprezentowane przez Dyrektora z siedzibą przy ul. Bieszczadzka 1, 38 - 400 Krosno. Dane kontaktowe: sekretariat@pcprkrosno.pl, tel.: 13 43 75 732,
- 2) Inspektorem Ochrony Danych w PCPR jest Pan Jaromir Kranc. Jest to osoba z którą można się kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych oraz korzystania z praw związanych z przetwarzaniem danych: e-mail: iodo@powiat.krosno.pl, tel: [13 43 75 831](tel:134375831), pisemnie na adres siedziby Administratora,
- 3) Przetwarzanie Państwa danych osobowych odbywa się w celu opracowywania i realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W ramach działań korekcyjno-edukacyjnych Państwa dane będą przetwarzane dla realizacji zajęć korekcyjnoedukacyjnych oraz przez trwający 3 lata po zakończeniu zajęć etap monitoringu. Monitoring będzie realizowany poprzez pozyskiwanie danych na temat Państwa funkcjonowania w relacjach rodzinnych. Informacje do monitoringu będą pozyskiwane m.in. z ośrodków pomocy społecznej, policji, sądu oraz innych jednostek o podobnym zakresie działania.
- 4) Przetwarzanie Państwa danych osobowych odbywa się na podstawie przepisów prawa - w zakresie realizacji ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- 5) Pani/Pana dane osobowe mogą być przekazywane innym organom publicznym i podmiotom przetwarzającym dane osobowe na podstawie obowiązujących przepisów (np. Sąd, Policja, Starostwo Powiatowe oraz poczcie w celu zapewnienia korespondencji), a także podmiotom działającym na zlecenie administratora takim jak dostawcy usług informatycznych, przy czym zakres przetwarzania ograniczony jest wyłącznie do zakresu związanego z realizacją zadań w tych systemach
- 6) osobom, których dane osobowe są przetwarzane przysługuje prawo do żądania od Administratora dostępu do treści swoich danych, prawo do ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania, prawo do wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania, prawo do cofnięcia zgody na przetwarzanie w dowolnym momencie bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem,
- 7) w przypadku uznania, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy ww. ogólnego rozporządzenia przysługuje Pani/Panu prawo złożenia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (na adres: ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa),
- 8) będziemy przechowywać Państwa dane osobowe do chwili załatwienia sprawy, w której zostały one zebrane a następnie w celach archiwalnych przez okres 10 lat zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach oraz instrukcją kancelaryjną, jednolitym rzeczowym wykazem akt oraz instrukcją o organizacji i zakresie działania archiwum zakładowego obowiązującą w PCPR – przez czas określony w tych przepisach – kategoria archiwalna B10,
- 9) podanie danych osobowych jest obowiązkowe, w sytuacji gdy przesłankę przetwarzania danych osobowych stanowi przepis prawa lub zawarta między stronami umowa, w pozostałych przypadkach podawanie danych osobowych ma charakter dobrowolny,
- 10) Pani/Pana dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany i nie będą profilowane.